

POLECENIA SYSTEMU OPERACYJNEGO LINUX

Pomoc

man - manual, pomoc systemowa (np.: man polecenie lub man -k szukane_slowo)

Jeśli istnieje podwójny manual (jak jest np. w przypadku pomocy do polecenia passwd oraz pomocy odnośnie formatu pliku /etc/passwd) to aby zobaczyć interesującą nas stronę manuala po poleceniu man wpisujemy liczbę określającą katalog w jakim jest interesujący nas manual:

man 1 passwd <- Wyświetli pomoc dotyczącą polecenia zmieniającego hasło

man 5 passwd <- Wyświetli pomoc dotyczącą formatu pliku z hasłami

Domyślne strony manuali przeszukiwane są od katalogu /usr/man/man1 do /usr/man/man9. Polecenie man można dostosować do swoich potrzeb edytując plik /usr/share/misc/man.conf

apropos - wyszukuje wg słów kluczowych

--help - podane jako opcja, wyświetla krótką pomoc odnośnie komendy/programu

whatis - wyświetla krótką pomoc (np. whatis ls)

help - krótka pomoc wbudowanych w shell komend

Znaki specjalne

| - potok, standardowe wyjście jest kierowane na standardowe wejście (np.: grep passwd | more)

< - przekierowanie wejścia (np.: patch < łąta)

> - przekierowanie wyjścia (np.: echo jakiś tekst > jakiś_plik)

>> - dołączenie przekierowanego wyjścia (np.: cat >> jakiś_plik)

& - operator sterujący, polecenie wykonywane w tle (np.: mpg123 /mp3/* &)

;- separator (np.: mkdir katalog ; cd katalog)

<Tab> - dopisuje komendę lub ścieżkę

<Shift> + <PageUp> - przesuwa ekran do góry

\ - nie interpretuje następnego znaku (\ENTER - kontynuuje polecenie w następnej linii)

&& - jeżeli pierwsze polecenie powiodło się zrób drugie (np.: mkdir katalog && cd katalog)

&> - przekierowanie standardowego wyjścia i wyjścia błędów

2> - przekierowanie wyjścia błędów

* - dopasowuje dowolny ciąg znaków

? - dopasowuje pojedynczy znak

.- katalog w którym się znajdujesz

.. - katalog nadrzędny względem tego w którym obecnie jesteś

~ - katalog domowy

Operacje na plikach i katalogach

pwd - pokazuje bieżący katalog

ls - wyświetla zawartość katalogu (-a - wszystkie, -l - lista)

dir - krótka lista zawartości katalogów

vdir - długa lista zawartości katalogów

cd - zmiana katalogu

mkdir - tworzy katalog

rmdir - usuwa katalog (musi być pusty)

cp - kopiowanie

mv - przeniesienie lub zmiana nazwy

rm - usuwanie (-r - rekursywnie, wszystko wraz z podkatalogami)

shred - usuwanie plików tak żeby nie dało się ich odzyskać

cat - wyświetla zawartość pliku

more - filtr do przeglądania tekstu strona po stronie (np. cat /etc/rc.d/rc.inet1 | more)

less - jw., bardziej rozbudowane, pozwala się cofać

chmod - zmiana praw dostępu do pliku

chown - zmiana właściciela i grupy pliku

chgrp - zmiana grupy

chattr - zmiana atrybutów pliku

find - szukanie plików (np. find /katalog -name 'szukany_plik')

df - wolne miejsce na dysku

du - zajmowane miejsce przez katalog/plik na dysku

mc - Midnight Commander - menedżer plików

touch - zmienia czas pliku, tworzy plik

grep - przeszukuje pliki wg wzorca i wyświetla linie w których one występują

tar - archiwizator

gzip - kompresor

gzexe - kompresuje pliki wykonywalne

compress - kompresuje pliki

uncompress - rozkompresowuje pliki

zcmp - porównuje skompresowane pliki

zdiff - różnice między skompresowanymi plikami

zgrep - znajdź wyrażenie regularne w skompresowanych plikach

zipgrep - znajdź wyrażenie regularne w plikach .zip

ln - tworzenie dowiązań twardych i symbolicznych (ln -s)
vi, vim, elvis, emacs, pico, mcedit - edytory tekstu
echo - wyświetla tekst
wc - wyświetla wielkość, ilość słów i linii w pliku
split - dzieli plik na części
sort - sortuje linie pliku
head - wyświetla początek pliku
tail - wyświetla koniec pliku
diff - różnice między plikami
cmp - porównuje pliki
dircolors - ustawia kolory wyświetlane przez polecenie ls
tac - wyświetla plik od ostatniej linii do pierwszej (odwrotnie)
paste - zlepia pliki

Informacje o systemie i użytkownikach

last - wszystkie logowania (plik /var/log/wtmp)
lastlog - ostatnie logowania
ps - wyświetla procesy
w - informacje o zalogowanych użytkownikach (/var/run/utmp)
users - zalogowani użytkownicy
rusers - zalogowani użytkownicy w sieci lokalnej
who - informacje o zalogowanych użytkownikach
rwho - informacje o zalogowanych użytkownikach w sieci lokalnej
finger - informacje o zalogowanych użytkownikach
pinky - mniejszy finger
chfn - zmienia informacje fingera
whoami - kim jestem?
id - wyświetla numery UID i GID
uname - informacje o systemie (-a - wszystko)
arch - architektura procesora
kernelversion - wersja jądra
uptime - czas działania systemu
free - informacje o pamięci
vmstat - statystyka pamięci wirtualnej, CPU, procesów, itp.
dmesg - komunikaty startowe systemu
time - czas działania programu
pidof - wyświetla PID procesu
lsmod - pokazuje załadowane moduły
modinfo - informacje nt. modułu
lspci - wyświetla urządzenia PCI
lsusb - wyświetla urządzenia USB
quota - wyświetla limity
top - szczegółowe statystyki CPU i pamięci
history - wyświetla historię wydawanych poleceń
procinfo - informacje o systemie
dumpe2fs - wyświetla dane o systemie plików

Administracja i Konfiguracja

patch - dołącza łatę do programu
mount - zamontowanie urządzenia lub wyświetlenie zamontowanych
umount - odmontowanie
faillog - wyświetla listę nieudanych logowań
login - logowanie
passwd - zmiana hasła
shutdown, reboot, halt, poweroff - wyłączanie, restart systemu
adduser (useradd) - dodanie użytkownika
userdel - kasowanie użytkownika
usermod - dane konta użytkownika
groupadd - dodanie grupy
groupdel - kasowanie grupy
groupmod - zmiana danych grupy
groups - używane grupy
date - czas i data
kill - zabicie procesu
killall - zabicie kilku procesów o podanej nazwie
killall5 - zabija wszystko oprócz powłoki
make - narzędzie do automatycznej kompilacji
mkswap - tworzy partycję wymiany
setserial - ustawia porty szeregowo
setpci - konfiguracja urządzeń PCI

insmod - instaluje moduł
rmmod - usuwa moduł
depmod - obsługa zależności modułów
modprobe - instalacja modułów
pkgtool - program do obsługi pakietów
installpkg - instaluje pakiet
removepkg - usuwa pakiet
makepkg - tworzy pakiet
explodepkg - rozpakowuje pakiet
upgradepkg - aktualizuje pakiet
fdformat - formatowanie dyskietki
alias - tworzenie skrótów do komend (aliasów)
unalias - usunięcie aliasu
bg - przenosi proces w tło
fg - przenosi proces na pierwszy plan
lilo - instalacja bootloadera
fsck - sprawdza i naprawia system plików
hdparm - parametry dysku twardego
fdisk, cfdisk - programy do partycjonowania
exec - wykonuje polecenie zastępując powłokę
ulimit - limity zasobów
umask - maska dostępu do plików
quota - wyświetla limity
edquota - edytuje limity
quotaon/quotaoff - włącza/wyłącza quotę
quotacheck - analizuje wykorzystanie i aktualizuje wpisy
repquota - wyświetla raport o wykorzystaniu
set - zmienne powłoki (wyświetlanie/ustawianie)
unset - usuwa zmienne
export - eksportuje zmienne
chroot - zmiana katalogu root
clock, hwclock - zegar CMOS
install - kopiuje pliki i ustawia ich atrybuty

Narzędzia sieciowe

pppsetup - konfiguracja PPP
talk - program do rozmów
write - pisanie do użytkownika
wall - wiadomość do użytkowników
nmap – informacje o otwartych portach
mesg - zezwolenie na wiadomości
ftp - klient ftp
telnet - klient telnet
ssh - klient ssh
whois - klient whois
ping - wysyła echo
netstat - wyświetla obecnie nawiązane połączenia sieciowe (otwarte porty, nasłuchujące porty)
route - tablica trasowania
ipchains - konfiguracja firewalla (jądra 2.2)
iptables - konfiguracja firewalla (jądra 2.4)
lynx - przeglądarka internetowa tekstowa
ifconfig - konfiguracja interfejsów sieciowych
mail - poczta
pine, mutt - programy pocztowe
mailq - wyświetla kolejkę poczty
biff - informacje o nowej poczcie
hostname - wypisuje lub ustawia nazwę systemu

Inne

clear - czyści ekran
su - stanie się innym użytkownikiem (zmiana UID) lub super-użytkownikiem (rootem)
exit – zamknięcie sesji użytkownika zalogowanego poleceniem su
logout - wylogowanie
sleep - pauzuje przez podany czas
screen - menedżer ekranu
cal - wyświetla kalendarz
cjpeg - konwersja plików graficznych do formatu JPEG
djpeg - dekompresja pliku JPEG do pliku obrazkowego
eject - wysuwa tackę CD-ROMu
banner - wyświetla duże znaki

Konfigulatory

alsaconf – konfiguracja dźwięku w Linux

liloconfig – instalacja Linux Loadera (lilo)

netconfig – konfiguracja sieci

xwmconfig – zmiana domyślnego środowiska graficznego w linux